

Стаття надійшла до редакції 20.03.2017

Перевірено на плагіат 10.10.2017 р.

унікальність – 97.4%

УДК 811.112'11

НОМИНАТИВНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ *REICHTUM* У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Сурмач Ольга Ярославівна, olya.s.knu@ukr.net

канд. філол. наук, доц.

Військовий інститут

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Статтю присвячено аналізу номінативного поля концепту *Reichtum* (багатство) у німецькій мові, виявленню та опису мовних засобів, які його характеризують. Інформаційний зміст багатьох концептів близький до змісту словникової дефініції ключового слова концепту. Саме тому актуальне дослідження номінативного поля концепту. Побудова номінативного поля передбачає встановлення і опис сукупності мовних засобів, які характеризують концепт та окремі його ознаки. Інтерпретація результатів лінгвістичного опису номінативного поля концепту – важливий і необхідний етап дослідження, тому що він “переводить” мовні дані в когнітивні і дає змогу розпочати моделювання концепту. Номінативне поле концепту – це набір сем, які складають значення мовних одиниць, що вербалізують концепт і відображають його когнітивні ознаки. Було визначено, що лінгвокультурна модель концепту *REICHTUM* (багатство) має складну польову структуру. Усю сукупність вербалізаторів даного концепту можна класифікувати як співвідносну з його ядерною та периферійною зонами. На матеріалі німецькомовних лексикографічних джерел також було проаналізовано синонімічний ряд із граматично різнорідними номінаціями на позначення багатства, який є показником семантико-когнітивної розгалуженості концепту.

Ключові слова: концепт, номінативне поле, когнітивні ознаки, мовна свідомість, мовні засоби, вербалізація, ядро, периферія, синонімічний ряд.

НОМИНАТИВНОЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТА *REICHTUM* В НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Сурмач О. Я., olya.s.knu@ukr.net

канд. филол. наук, доц.

Военный институт,

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Статья посвящена анализу номинативного поля концепта *REICHTUM* (богатство) в немецком языке, определению и описанию языковых средств, которые его характеризуют. Информационное содержание многих концептов близко к содержанию словарной дефиниции ключевого слова концепта. Именно поэтому

Актуальні проблеми мовознавства

© Сурмач О. Я., olya.s.knu@ukr.net

Номінативне поле концепту *REICHTUM* у німецькій мові (Українською)

актуально исследование номинативного поля. Построение номинативного поля предусматривает определение и описание всех языковых средств, которые характеризуют концепт и отдельные его признаки. Интерпретация результатов лингвистического описания – это важный и необходимый этап исследования, так как он “переводит” языковые данные в когнитивные и дает возможность начать моделирование концепта. Номинативное поле концепта – это набор сем, что составляют значение единиц языковой системы, которые вербализируют концепт и отображают его когнитивные признаки. Было установлено, что лингвокультурная модель концепта REICHTUM (богатство) имеет сложную полевую структуру. Совокупность вербализаторов этого концепта можно классифицировать как такие, что соотносятся с ядерной и периферийной зонами. На материале немецких лексикографических источников также был проанализирован синонимический ряд с грамматически разнородными номинациями для обозначения богатства; который является показателем семантико-когнитивной разветвленности концепта.

Ключевые слова: концепт, номинативное поле, когнитивные особенности, языковое сознание, языковые средства, вербализация, ядро, периферия, синонимический ряд.

THE NOMINATIVE FIELD OF THE CONCEPT REICHTUM IN THE GERMAN LANGUAGE

Surmach O., olya.s.knu@ukr.net

Ph. D., Associate Professor

Military Institute, Taras Shevchenko National University of Kyiv

The article is devoted to the analysis of the nominative field of the concept REICHTUM in the German language, defining and describing the linguistic methods that characterize it. The informational content of many concepts is close to the content of the concept main word's dictionary definition. That is why the study of the nominative field is of special importance. The building of the nominative field implies establishing and description of the language means that characterize the concept and its features. Interpreting the results of the linguistic description of the concept's nominative field is an important and necessary stage of the study because it changes language data into cognitive and helps to start the process of concept evaluation. The nominative field of the concept – is a set of semes, that comprises the meaning of the language units that verbalize the concept itself and reflect its cognitive features. It was determined that linguocultural pattern of the concept REICHTUM has a complicated field structure. The total of its verbalizing means might be classified as such that relates to the core and margin zones. On the material of German lexicographical sources the synonymic row with grammatically different namings for describing “wealth” was analyzed; that is also the indicator for semantic and cognitive branching of the concept.

Key words: *concept, nominative field, cognitive characteristics, linguistic consciousness, language means, verbalization, core, margin, synonymic row.*

Основне завдання когнітивної лінгвістики – моделювання концепту як мисленнєвої одиниці за даними мови, реконструкція когнітивної свідомості, тобто

моделювання макроструктури концепту, яка складається з образної, інформаційної та інтерпретаційної частин. Інформаційний зміст багатьох концептів близький до змісту словникової дефініції ключового слова концепту [Попова 2006, 140].

Побудова номінативного поля концепту передбачає встановлення і опис сукупності мовних засобів, які характеризують концепт та окремі його ознаки [Попова 2006, 124]. Мовні одиниці є засобом матеріалізації мовної свідомості. О. О. Леонт'єв та Є. Ф. Тарасов мовну свідомість розглядають як “сукупність образів свідомості, які формуються за допомогою мовних засобів – вільних та стійких словосполучень, речень, текстів і асоціативних полів” [Леонт'єв 2000, 26].

Й. А. Стернін вважає, що інтерпретація результатів лінгвістичного опису номінативного поля концепту – важливий і необхідний етап дослідження, тому що він “переводить” мовні дані в когнітивні і дає змогу розпочати моделювання концепту” [Стернін 2006, 124].

Установлення сем, на яких ґрунтується значення мовних одиниць, що вербалізують концепт, уможлиблює виявлення їхнього повного набору, що утворює номінативне поле і відображає когнітивні ознаки досліджуваного концепту [Попова 2006, 140].

Отже, актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю дослідження номінативного поля концепту *REICHTUM* як одного з базових у німецькій культурі.

Метою дослідження є комплексна характеристика засобі мовної в репрезентації концепту *REICHTUM* у німецькій лінгвокультурі на матеріалі лексикографічних джерел.

Об'єктом дослідження є концепт *REICHTUM*.

Предметом дослідження є лінгвокогнітивні характеристики зазначеного концепту.

Концепт *REICHTUM* та лінгвістичний опис його номінативного поля до цього часу ще не проводився, що й зумовлює наукову новизну цієї розвідки.

Лінгвокультурна модель концепту *багатство* у німецькій мові має складну польову структуру. Лексичні одиниці, які становлять ядро концепту в тій чи іншій мові, можна назвати “константами”, тобто лексемами, які стабільні в синхронії та діяхронії [Маковский 1971, 30]. Г. Дерфер відзначає, що між ядерними та периферійними базовими шарами немає чітких меж, що зумовлює наявність перехідної лексики між ядерною та периферійною зонами вербалізованого концепту [Дерфер 1981, 37]. До ядра належать шари з найвищою чуттєво-наочною конкретністю, найяскравіші образи, а найабстрактніші семантичні шари становлять периферію концепту. Периферійний статус тієї чи іншої концептуальної ознаки не свідчить про її другорядність чи неважливість у полі концепту: статус ознаки вказує на ступінь її віддаленості від ядра.

У межах когнітивної лінгвістики загальноновизнаним є той факт, що словникові дефініції лексичної одиниці найповніше представляють результати процесу концептуалізації будь-якого фрагменту навколишньої дійсності. Варто зазначити,

що один і той самий концепт може виражатися в мові декількома альтернативними позначеннями, найоптимальніше з яких є ім'ям концепту або його лексемою-репрезентантом.

У німецькій мові концепт *REICHTUM* (багатство) вербалізується ключовими словами *Reichtum* (багатство) та *reich* (багатий). Лексема *Reichtum* має такі значення: 1) großer Besitz, Ansammlung von Vermögenswerten, die Wohlhabenheit u. Macht bedeuten; 2) (nur Plural) Dinge, die den Reichtum einer Person, eines Landes ausmachen; finanzielle, materielle Güter; Vermögenswerte; 3) Reichhaltigkeit, reiche Fülle von etwas [Klosa 2001, 1293].

Детальніше схарактеризувати лексему *Reichtum* можна на матеріалі німецькомовних тлумачних словників. Результати цього аналізу наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Репрезентація лексеми *Reichtum* у словниках німецької мови

	1	2	3	4	5	6
	Großer Besitz an Geld, Wertvollen wie Schmuck, Wertpapieren	Die Gesamtheit der in großer Menge vorhandenen wertvollen Dinge (R. des Landes)	Pracht und Kostbarkeit der Ausgestaltung von etw. Kleider von un-beschreiblichem...	Die große Menge wertvoller Dinge (R. an Rohstoffen)	Menge von geistigen Gütern (R. seiner Ideen)	Macht (gemachter Mann)
Duden. Stilwörterbuch der deutschen Sprache. Die Verwendung der Wörter im Satz.	+	-	-	-	+	-
Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache von Günter Kempcke.	+	+	+	+	+	-
Stilwörterbuch VEB Bibliographisches Institut Leipzig	+	+	+	+	+	+

Franz Dornseiff. Der Deutsche Wortschatz nach Sachgruppen	+	+	+	-	-	+
Pons. Deutscher Wortschatz	+	+	-	+	-	-
Duden. Deutsches Universal- wörterbuch	+	+	+	+	-	+
Німецько- російський синоніміч- ний словник	+	+	-	-	-	-
Wahrig Deutsches Wörterbuch	+	-	-	+	-	-
Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache (in 10 Bänden)	+	+	+	+	+	+

Лексема *Reichtum* містить шість семем, що зафіксовані в усій словниковій підбірці; проте лише одна з них відзначена в усіх 9 словниках: *Großer Besitz an Geld*, *Wertwollen wie Schmuck*, *Wertpapieren*.

Як засвідчує аналіз, найменшими за кількістю зареєстрованих семантичних ознак є статті в таких словниках: “Немецко-русский синонимический словарь”, “Duden. Stilwörterbuch der deutschen Sprache. Die Verwendung der Wörter im Satz” та “Wahrig. Deutsches Wörterbuch”, які мають по 2 семем. Великими за кількістю семантичних ознак є статті в словниках “Duden. Deutsches Universal-Wörterbuch”, “Der Deutsche Wortschatz nach Sachgruppen” та “Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache von Günter Kempcke”. Найбільшою кількістю семантичних компонентів лексема *Reichtum* репрезентована в словниках “Stilwörterbuch. VEB Bibliographisches Institut Leipzig” та “Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache (in 10 Bänden)”.

Аналіз тлумачних словників німецької мови показав, що в німецькомовних джерелах представлена також семема *Macht (gemachter Mann)* – “вплив, влада”, зафіксована в трьох словниках.

Концепт *REICHTUM* пов'язаний з 2 основними поняттями: матеріальне багатство (*großer Besitz an Geld*) та багатство духовне (*Menge von geistigen Gütern*).

Розглянемо словникові тлумачення лексеми *reich*, яка також репрезентує концепт *REICHTUM* у німецькій мові: 1) umfassend, mannigfaltig; 2) kostbar, mit vielem Aufwand; 3) ausdrucksstark, lebendig; 4) gehaltvoll, gemühtief [H.Becker 1970, 775].

Reich – 1) vermögend, wohlhabend, begütert; 2) luxuriös, kostbar; 3) reichhaltig, üppig; 4) groß, umfassend; 5) etwas in großer Menge haben [G.Drosdowski 1988, 560].

Лексема *reich* у словникові “Duden. Deutsches Universal-Wörterbuch” має такі

значення: 1) viel Geld und materielle Güter besitzend, Überfluss daran habend; 2) durch eine Fülle von etwas gekennzeichnet; prächtig; 3) viele Möglichkeiten bietendes; 4) reichlich, großzügig [Klosa 2001, 1292].

Слово *Reichtum* в одному з найбільших тезаурусів німецької мови – “Pons. Deutscher Wortschatz” – представлено такими лексичними групами:

1) **Reichtum** (багатство): *Wohlhabenheit, Wohlstand, Vermögen, Unabhängigkeit, sicheres Auskommen, gutes(reichliches) Brot, Mammon, praller Geldbeutel, dicke Brieftasche, Sack (Säcke voll Geld), Haufen Geld, Geldüberfluß, Renten, Kapitalien, Glücks-, Erdengüter, irdisches Gut, Güter dieser Welt, wertlicher (vergänglicher) Besitz, Üppigkeit, Schatz, Hort, Goldmine, Goldregen, Schätze Indiens, Eldorado, Ophir, die sieben fetten Jahre, Goldtausch, Timokratie, Plutokratie, Geldaristokratie, Reicher, reicher Mann, Geldmann, Kapitalist, Börsenkönig, Millionär, Milliardär, Dollarmillionär, Dollarprinzessin, Nabob, Krösus, Plutokrat, Timokrat, Geldaristokrat, Schlot-, Kohlenbaron, Industrieritter, Großindustrieller, Wirtschaftskapitän, Generaldirektor, Besitzbürger, Emporkömmling, Parve’nu, Geldprotz, Geldsack, Kriegs-, Inflationsgewinner, Raffke, Privati’er, Renti’er, Zinsleinpicker, Schatzsucher, Goldgräber, Digger;*

2) **im Reichtum** (у багатстві): *in der Wolle sitzen, im Gelde schwimmen, im Gold wühlen, Geld wie Heu haben, bei der vollen Schüssel sitzen, sich gut stehen, Reichtümer erwerben, sich bereichern, den Säckel (den Beutel) füllen, zu Geld kommen, Geld machen, Geld scheffeln;*

3) **reich** (багатий): *stein-, stock-, stinkreich, vermögend, begütert, bemittelt, wohlhabend, wohlhändig, betucht, mit Glücksgütern gesegnet, in behaglichen Umständen, behändig, unabhängig, geborgen, sorgenfrei, üppig, wie ein Krösus, zahlungs-, leistungsfähig, sicher, gut, schuldenfrei;*

4) **Geld kommt zu Geld** (гроші притягують гроші): *wo Tauben sind, fliegen Tauben zu, wer lang hat, kann lang hängen lassen, wer’s Geld hat, führt die Braut heim [Wehrle 1993, 273].*

Концепт може вербалізуватися за допомогою слів-синонімів по-різному. Так, синонімічний ряд лексеми *Reichtum* у німецькій мові в словнику Франца Дорнсайфа “Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen” утворюють такі слова: *Aufstieg, Bonität, Gold, Kaufkraft, Kreditwürdigkeit, Liquidität, Mittel, Reserve, Wohlstand, Zahlungsfähigkeit, Kapitalismus, Prosperität, Geldaristokratie, Hochfinanz, das Kapital, Milliardär, Millionär, Raffke, reich, autark, begütert, fundiert, klotzig, krisenfest, millionenschwer, solvent, vermögend, wohlhabend, zahlungsfähig, prosperieren* [Dornseiff 2000, 367]. Інший словник синонімів – “Wahrig Synonym Wörterbuch” – подає такий синонімічний ряд: *Vermögen, Besitz(tum), Wohlstand, Geld, Kapital, Güter, Mittel, Schätze, Vierfalt, Überfluss, Überfülle, Üppigkeit, Überschuss, -angebot, -produktion, -maß, -reichlichkeit, Menge, Masse, Anhäufung, -sammlung, Opulenz, Redudanz, Zuviel, Unmaß, Überschwang, Luxus, Reizüberflutung* [Kroeber 2002, 513].

Лексему *reich* (багатий) характеризує інший синонімічний ряд: *vermögend,*

wohlhabend, wohl/gut situiert, begütert, nicht arm, mit (Glücks)gütern gesegnet, finanzkräftig, zahlungskräftig, potent, steinreich, betucht, groß, gut stehen, luxuriös, umfassend, opulent, reichlich [Kroeber 2002, 513].

Словник “Pons. Deutscher Wortschatz” подає такі синоніми до лексеми *reich*: *stinkreich, vermögend, begütert, bemittelt, wohlhabend, wohlhändig, betucht, mit Glücksgütern gesegnet, in behaglichen Umständen, unabhängig, sorgenfrei, üppig, sicher, gut, schuldenfrei* [Wehrle 1993, 273].

У тлумаченні наведених синонімів прямо чи імпліцитно з’являється сема *Geld* (*гроші*), наприклад:

- *Kapital* – alle Geld- und Sachwerte, die zu einer Produktion verwendet werden, die Gewinn abwirft [Klosa 2001, 875].

- *Mittel* – zur Verfügung stehende Gelder, Kapital, Geldmittel [Klosa 2001, 1088].

- *Schätze* – Geldstück, Vermögen [Klosa 2001, 1363].

- *Liquidität* – flüssige Mittel, Bargeld, Bankguthaben [Klosa 2001, 1023].

В інтерпретаційне поле концепту *БАГАТСТВО* також входять слова-синоніми, у тлумаченні яких сема “*Reichtum*” виражена лише імпліцитно: *Vermögen, Besitz(tum), Üppigkeit, Wohlstand, Opulenz, Überfluss*.

Аналіз лексем зі словникової вибірки засвідчує, що концепт *багатство* в німецькій мові репрезентований лексемами, які мають такі значення: 1) *Großer Besitz an Geld, Wertvollen* (*володіння грошима, цінними речами*); 2) *Die Gesamtheit der in großer Menge vorhandenen wertvollen Dinge* (*сукупність цінних речей, якими володіє людина*); 3) *Pracht und Kostbarkeit der Ausgestaltung von etw* (*розкіш, пишність*); 4) *Menge von geistigen Gütern* (*духовне багатство*); 5) *Macht (gemachter Mann)* (*сила, впливова людина*).

До номінативного поля концепту *REICHTUM* у німецькій мові належать такі лексеми, як *Vermögen* (*майно, статок*), *Besitz(tum)* (*володіння*), *Wohlstand* (*заможність*), *Geld* (*гроші*), *Kapital* (*капітал*), *Schätze* (*скарби, багатство*), *Überfluss* (*надлишок*), *Üppigkeit* (*пишність*), *Überschuss* (*надлишок*), *Menge* (*велика кількість*), *Zuwiel* (*велика кількість*), *Luxus* (*розкіш*), *Opulenz* (*розкіш*).

В опрацьованих словниках німецької мови лексема *Reichtum* представлена такими семантичними складниками:

1. Матеріальні блага – наявність матеріальних цінностей, грошей; велике майно, достаток; людина, яка має велике майно, заможна, грошова людина, багач.

2. Цінності – цінні речі, коштовності; те, чим є цінність для когось.

3. Кількість – велика кількість.

4. Сила – вплив, влада.

5. Духовне багатство.

На основі аналізу словникових тлумачень елементів дериваційного поля *Reichtum-reich*, а також їхніх синонімів, можна виділити ознаки концепту *REICHTUM* у німецькій мові:

- 1) “*großer Besitz an Geld*” (“*велика кількість матеріальних засобів*”),

виокремлену на основі таких словосполук: “*großer Besitz an Geld, Wertvollen wie Schmuck, Wertpapieren*” (велика кількість грошей, цінних речей, як, наприклад, коштовності чи цінні папери). Словники уточнюють її за допомогою синонімів: *Mittel, Kapital, Schätze, Liquidität*, а також фразеологізмів: *Geld regiert die Welt, Wer's Geld hat, führt die Braut heim, Geld kommt zu Geld* [Wehrle 1993, 273];

2) “**Kraft, Macht**” (“сила, влада”), виявлену в таких словосполуках: *materielle Güter besitzend, Überfluss daran haben, Kraft haben* (володіти матеріальними речами, мати вплив, силу). Словники уточнюють виділену ознаку за допомогою синонімів: *Kräfte, Vermögen, Können* [Kroeber 2002, 427]; у тлумачних словниках наведено такі приклади: *gemachter Mensch* [Götz 2003, 834];

3) “**Besitz an Wertsachen**” (“володіння цінностями”), виявлену в таких словосполуках: “*die Gesamtheit der in großer Menge vorhandenen wertvollen Dinge*” (сукупність цінних речей у великій кількості). Виокремлену ознаку уточнюють синоніми: *kostbar, wertvoll, von guter Qualität* [Kroeber 2002, 392], а також словосполуки *Reichtum des Landes, Reichtum an Bodenschätzen* [Götz 2003, 834];

4) “**Luxus, Schönheit**” (“розкіш, краса”), актуалізовану в таких словосполуках: *kostspieliger, den normalen Rahmen (der Lebenshaltung), übersteigender, nicht notwendiger, nur zum Vergnügen betriebener Aufwand; verschwenderische Fülle* (дорогоцінне, що не є необхідним, лише для задоволення; надзвичайна кількість). Виділену ознаку уточнюють фразеологізми: *ein Leben im Luxus führen, großen Luxus treiben*; синоніми: *Verschwendung, Reichtum, Überfluss, Wohlstand, Wohllieben* [Kroeber 2002, 392];

5) “**geistlicher Reichtum**” (“духовне багатство”), актуалізовану в таких словосполуках: *R. seiner Ideen, R. an Erfahrung* [Kroeber 2002, 392].

Аналіз концепту *REICHTUM* на матеріалі лексикографічних джерел показав, що цей концепт у німецькій мові є багатовимірною евристичною категорією, у якій відображено універсальні та ідіоетнічні стереотипи сприйняття світу, характерні для носіїв німецької лінгвокультури. Основними засобами об'єктивації ядра концепту *REICHTUM* є лексеми *Reichtum, reich, Geld*.

Перспективним напрямом подальшого дослідження є вивчення концепту БАГАТСТВО в текстах художніх творів, публікаціях ЗМІ, аналіз способів його відтворення під час перекладу, а також його особливостей у національних (австрійському, швейцарському тощо) та діаспорних варіантах німецької літературної мови.

Література:

1. Дерфер, Г. Базисная лексика и алтайская проблема / Г. Дерфер // Вопросы языкознания. 1981. – № 4. – С. 35-44.
2. Маковский, М. М. Теория лексической аттракции (Опыт функциональной типологии лексико-семантических систем) / Марк Михайлович Маковский. – М.: Наука, 1971. – 252 с.
3. Попова, З. Д. Семантико-когнитивный анализ языка. Монография / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж: Истоки, 2006. – 226 с.
4. Уфимцева, Н. В. Языковое сознание и образ мира: сб. статей / [Отв. ред.. Н. В. Уфимцева]. – М.: Институт языкознания РАН, 2000. – 320 с.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

5. Рахманов, И.В. Немецко-русский синонимический словарь / [сост. И. В. Рахманов, Н. М. Минаина, Д. Г. Мальцева, Л. И. Рахманова]. – М.: “Русский язык”, 1983. – 704 с.
6. Becker, H. Stilwörterbuch / [von H. Becker]. – VEB Bibliographisches Institut Leipzig, 1970. – 680 S.
7. Dornseiff, F. Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen. Walter de Gruyter – Berlin, 2000. – 936 S.
8. Drosdowski, G. DUDEN. Stilwörterbuch der deutschen Sprache. Die Verwendung der Wörter im Satz / [von Günther Drosdowski]. – Dudenverlag, 1988. – 865 S.
9. Götz, D. Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache / [Herausgeber: Dr. Dieter Götz]. – Langenscheidt. – Berlin, 2003. – 1254 S.
10. Kempcke, G. Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache / G. Kempcke. – Walter de Gruyter. – Berlin, 2000. – 1332 S.
11. Klosa, An. DUDEN. Deutsches Universal-wörterbuch. Dudenverlag / [von Dr. Annette Klosa]. – Leipzig, 2001. – 1892 S.
12. Kroeber, S., Spalier, M. Wahrig. Synonym-wörterbuch / [von Siegrid Kroeber und Martha Spalier]. – Gütersloh/München: Bertelsmann Lexikon Institut, 2002. – 712 S.
13. Scholze-Stubenrecht, W. Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache (in 10 Bänden). Band 7: Pekt-Schi / [von Dr. Werner Scholze-Stubenrecht, Dieter Mang] Dudenverlag: Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich, 1999. – 3360 S.
14. Wahrig-Burfeind, R. WAHRIG. Deutsches Wörterbuch / [von Renate Wahrig-Burfeind]. – Lexikon Institut, Gütersloh/München: Wissen Media Verlag GmbH., 2006. – 1728 S.
15. Wehrle, H, Eggers, H. PONS. Deutscher Wortschatz / [von Hugo Wehrle, Hans Eggers]. – Ernst Klett Verlag für Wissen und Bildung, Stuttgart. 1993. – 825 S.

References:

1. Derfer G. *Bazisnaja leksika y altayskaja problema* [Basic vocabulary and the problem of Altai]. *Voprosy jazukoznaniya*. 1981. № 4. P.35-44. (In Rus.).
2. Makoskyi M.M. *Teorija leksicheskoy attrakzuyi (Opyt funktsyonal'noy typologii leksiko-semanticheskoy system)* [The theory of lexical attraction. The experience of functional typology of lexical and semantic systems]. Moskva, Nayka, 1971. 252p. (In Rus.).
3. Popova Z.D. *Semantico-kognitivnuji analiz jazuka* [Semantic and cognitive analysis of the language]. Voronezh, Ystoky, 2006. 226p. (In Rus.).
4. Ufimtzeva N.V. *Jazykovoje soznanje y obraz mira* [Language consciousness and the image of the world]. Moskva, Instytut Jazukoznaniya, 2000. 320p. (In Rus.).
5. Rakhmanov Y.V. *Russko-nemezkyj synonymycheskyj slovar'* [Russian and German synonymic dictionary]. Moskva, Russkyj Jazyk, 1983. 704p. (In Rus.).
6. Becker H. *Stilwörterbuch*. – VEB Bibliographisches Institut Leipzig, 1970. 680 p.
7. Dornseiff F. *Der deutsche Wortschatz nach Sachgruppen*. Walter de Gruyter – Berlin, 2000. 936 p.
8. Drosdowski G. *DUDEN. Stilwörterbuch der deutschen Sprache. Die Verwendung der Wörter im Satz*. – Dudenverlag, 1988. 865 p.
9. Götz D. *Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache*. Langenscheidt. – Berlin, 2003. 1254 p.
10. Kempcke G. *Wörterbuch Deutsch als Fremdsprache*. – Walter de Gruyter. Berlin, 2000. 1332 p.
11. Klosa An. *DUDEN. Deutsches Universal-wörterbuch*. Dudenverlag [von Dr. Annette Klosa]. – Leipzig, 2001. 1892 p.
12. Kroeber S., Spalier M. *Wahrig. Synonym-wörterbuch* [von Siegrid Kroeber und Martha Spalier]. – Gütersloh/München: Bertelsmann Lexikon Institut, 2002. 712 p.
13. Scholze-Stubenrecht W. *Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache (in 10 Bänden)*. Band 7: Pekt-Schi [von Dr. Werner Scholze-Stubenrecht, Dieter Mang] – Dudenverlag: Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich, 1999. 3360 p.
14. Wahrig-Burfeind R. *WAHRIG. Deutsches Wörterbuch*. – Lexikon Institut, Gütersloh/München: Wissen Media Verlag GmbH., 2006. 1728 p.
15. Wehrle H, Eggers H. *PONS. Deutscher Wortschatz*. – Ernst Klett Verlag für Wissen und Bildung, Stuttgart. 1993. 825 p.